

De zin van “schuld en schuldig”

Het woord “schuld” is in het Nederlands een beladen term. Het heeft een relatie met het woord schuldig: eigen schuld. In het Engels heeft met voor schuldig “guilty” en voor schuld “debt”. Met enige regelmaat hoor ik het pleidooi aan voor aanpassing van deze woorden, zodat we van de beladenheid afkomen. Zin of onzin?

Cultuur

In onze taal en cultuur zijn waarden als sober, zuinig en vlijtig verankerd. Schulden staat lijnrecht tegenover deze waarden. Geen wonder dat ‘schulden’ beladen is als woord. Die beladenheid en veroordelende ondertoon worden vaak gebruikt als argumenten om een ander woord voor schulden te gebruiken.

Taboe

Vast staat dat het hebben van schulden een taboe is. Dat dat taboe mensen remt om hulp te zoeken. Dat men verwacht dat de omgeving afkeurend reageert. De gevolgen in de praktijk kunnen zijn dat mensen te laat hulp zoeken als ze problematische schulden hebben. Daardoor kunnen de schulden oplopen en kan de situatie verergeren.

Kom er voor uit

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is juist om die reden een aantal maanden geleden gestart met de campagne “Kom jij er uit?” (<https://www.komuitjeschuld.nl/>). Ik denk dat niemand de zin van een dergelijke campagne zal bestrijden. Iedereen is erbij gebaat als mensen met problematische schulden zelf snel aan de bel trekken en schuldhulp krijgen.

Zin?

Heeft het zin een alternatief voor het woord schuld te zoeken om de lading die het nu heeft te vermijden? Ik denk het niet. ‘Schoonmaakster’ is jaren terug ‘interieurverzorgster’ geworden. Dezelfde persoon en hetzelfde werk. Het woord verandert maar de lading verhuist als het ware mee. Als er al een ander woord te bedenken is en als dat breed gebruikt gaat worden, heeft het volgens mij in no-time dezelfde lading als schuld. Dat heeft dus geen zin, niet doen dus.

Functie

En er is nog een andere reden om geen ander woord voor ‘schuld’ te willen. ‘Schuld’ als taboewoord remt mensen om hulp te zoeken. Daar is de lading van het woord negatief. Het zorgt voor een verergering van de schuldproblematiek, daar zit niemand op te wachten. Datzelfde taboe voorkomt echter ook bij veel mensen dat ze schulden maken. Het zorgt ervoor dat veel mensen bedachtzaam met hun geld omgaan. Ze wegen af wat ze kopen. Het voorkomt juist ellende. Daardoor is de lading positief. De beladenheid van het woord ‘schuld’ heeft dus een functie.

Dus...geen andere term voor ‘schuld’.

Shakespeare schreef al: *What’s in a name? That which we call a rose by any other name would smell as sweet.*

Paul Otter is gerechtsdeurwaarder en bestuurslid van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). De KBvG zorgt voor een goede beroepsuitoefening door de gerechtsdeurwaarders bij de uitvoering van hun taken, met oog voor beide partijen. Paul blogt regelmatig over actuele zaken.